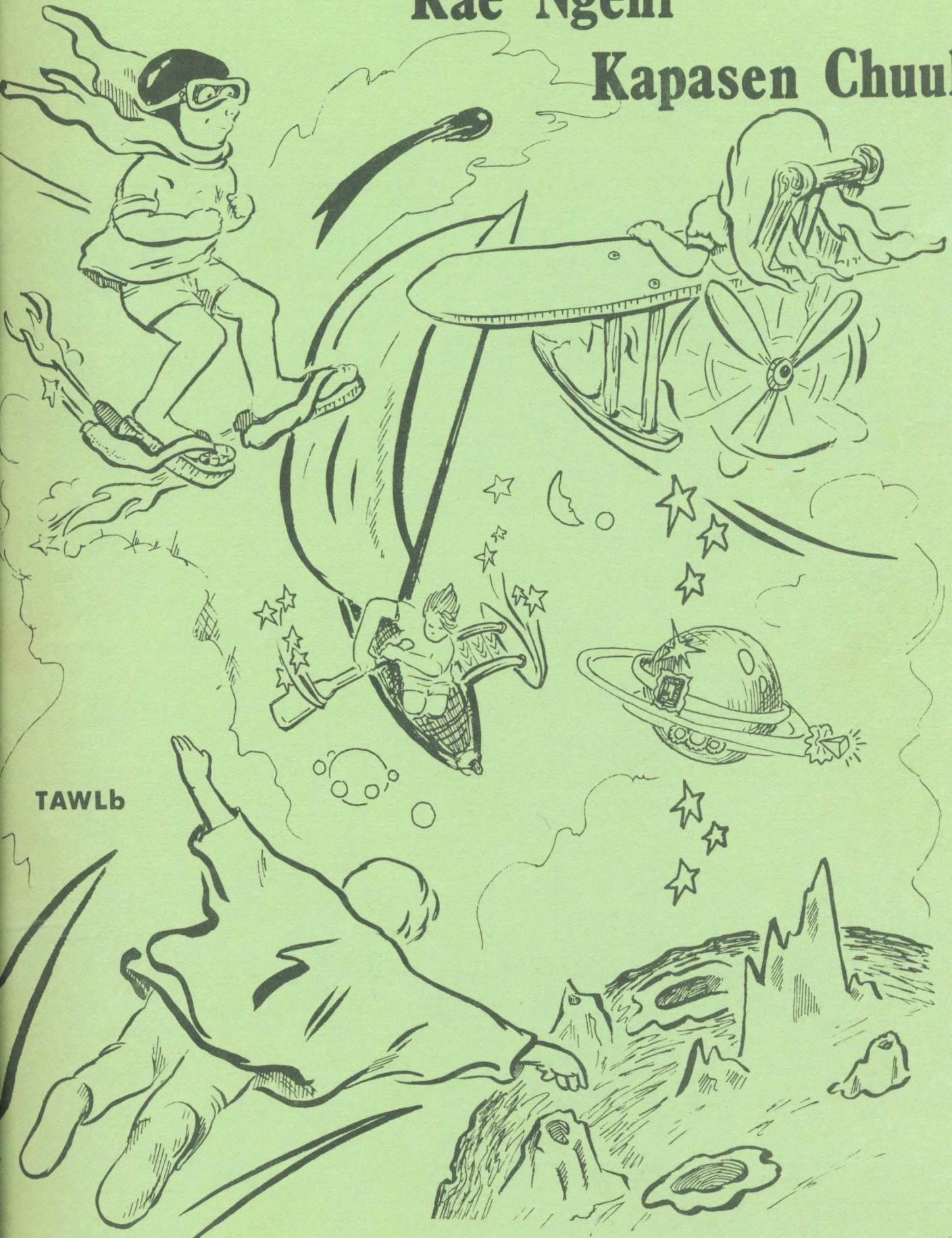

TRIAL VERSION
UWAATIW MEET MEEFIYOMW

Trukese

Káé Ngeni

Kapasen Chuuk

TAWLb

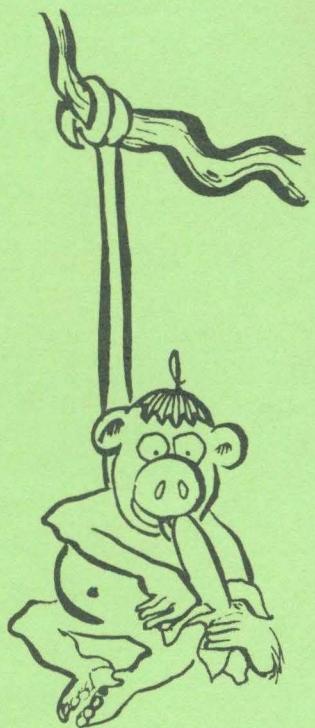
KÁÉ NGENI KAPASEN CHUUK

Chóón Makkeeí

Alvios William

Chóón Chúnga

Starla Stone

These pilot materials were produced pursuant to a Grant from the U.S. Office of Education, Department of Health, Education and Welfare. However, the opinions expressed herein do not necessarily reflect the positions or policy of the U.S. Office of Education, and no official endorsement by the U.S. Office of Education should be inferred.

This preliminary publication was produced with funds provided by the Bilingual Education Act, Title VII of the Elementary and Secondary Education Act of 1965, as amended by Public Law 93-380.

Produced By
PACIFIC AREA LANGUAGES MATERIALS DEVELOPMENT CENTER
SOCIAL SCIENCE RESEARCH INSTITUTE
2424 Maile Way, Porteus 713, University of Hawaii at Manoa
Honolulu, Hawaii 96822

TABLE OF CONTENTS

<u>Title</u>	<u>Page No.</u>
1 SINGULAR ME PLURAL ADJECTIVE FORMS	1
2 KAPAS MEI ARAPAKKAN-FFENGEN WEEWEER	3
3 KAPAS WEEWEER MEI APPÉNÚ-FFENGEN	5
4 ITEN ARAMAS, NEENI ME PISEK	7
5 REVIEW	9
6 TEST	10
7 EKKÓÓCH NOUN DETERMINERS (Singular me Plural)	11
8 NOUNS NÓN EWE KINIKININ SUBJECT	13
9 TETTENIN ANFAPET	15
10 SÓPWOSÓPWUN ATETTENNIN ANFAPET	17
11 APWORAUS WÓÓN METTÓÓCH SIKAN WAAWA	19
12 MAK ESISSIN	21
13 FÉÉRI WIISOMW	23
14 KAPAS MEI PWÁÁRÁÁTÁ WÓÓWÓÓN WÓÓN INISICH	27
15 KAPAS MEI KAWOR SENI MAAN	29
16 KAPAS MEI FITI SUFFIXES	31
17 PROPER NOUNS NÓN KINIKININ SUBJECT	33
18 IIT (Proper Nouns)	35
19 KAPAS MEI FITI NIOOS NÓN DICTIONARY	37
20 REVIEW	41
21 TEST	42
22 APWORAUS USUN MAAN	43
23 FÉÉR ESISSIN	45
24 FÉÉRI, PWOMWONI MEETA WIISOMW	47
25 URUMMOT WÓÓN KAPAS ME IIT	49
26 APWORAUS USUN ARAMAS NÓN NIOOS (Cartoon)	50
27 KAPAS KIICH MEI TOONGENI-FÉÉRI IKÁ PWOMWONI (Verbs)	51
28 FÉÉR NIOOS (Cartoon)	53
29 MAKKEN TAROPWE (Letter Writing)	55
30 MAKKEN FUUTO	56

#1 SINGULAR ME PLURAL ADJECTIVE FORMS

1.

ewe áát

2.

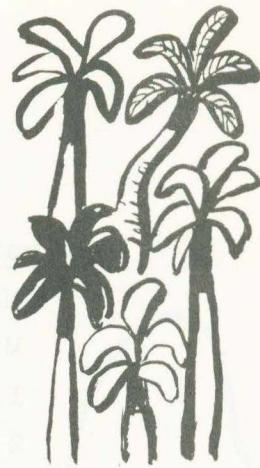
ewe irá

3.

ekkewe áát

4.

ekkewe irá

Anneaani ekkeei mak faan ekkeei nioos. Pénúweni ekkeei kapas ais.

- * Menni kapas mei sókko-ffesen me nón nioos 1 me 3?
- * Menni kapas mei weewe-ffengen?
- * Menni kapas mei weewe-ffengen me nón nioos 2 me 4?
- * Menni mei sókko-ffengen?
- * Menni nioos e pworaus wóón eew mettóbch?
- * Menni nioos e pworaus wóón 2 iká chómmóng seni?

Nupwan sia kapas usun eew chék mettóbch sia eitaa ngeni Singular. Nge nupwan sia kapas usun ruu iká chómmóng seni aa iteni Plural.

Apworaus

Menni nein ekkeei faan e pworaus wóón eew mettóóch?

Menni e pworaus wóón ruu iká chómmóng seni?

1. ewe pwuk	4. ewe cheepen
2. ekkewe piin	5. ewe sense
3. ekkewe suus	6. ewe áát
- * Ifaan ekkóóch kapas me nukun ewe me ekkewe mei
toongeni aiti ngeni kich pwe emén e pworaus reen
eew mettóóch? Ruu mettóóch?

Apasa

Siiwini eei kapas ewe ngeni ekkewe me nón ekkeei
sentences. Anneanni ekkeei sentences.

1. Aa nech ewe peen.
2. Ewe áát ese sukuun ikenáái.
3. Nei ewe pwuk ke angei.
4. Néún ié ewe piin ú kúna?
5. Ewe nesen mei fókkun weires.

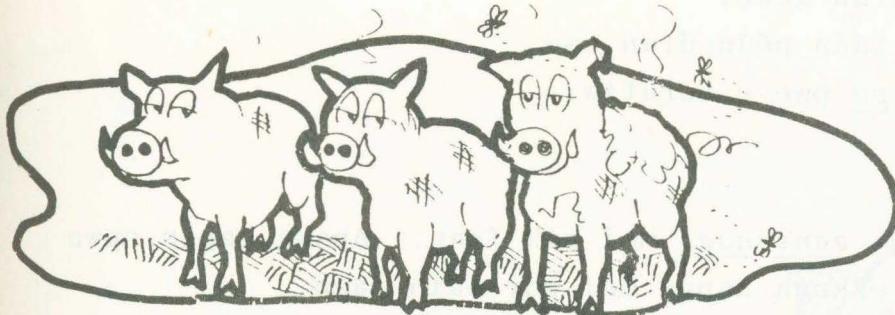
Siiwini eei kapas ekkewe ngeni ewe me nón ekkeei
sentences iwe kaa anneani.

1. Ekkewe nengngin raa sú.
2. Ifa ekkewe piin me ekkewe pwuk?
3. Pwata ekkewe áát me ekkewe nengngin raa nō?
4. Mei nómw ekkewe taropwe?
5. Ekkewe pisek emén aa angei.

#2 KAPAS MEI ARAPAKKAN-FFENGEN WEEWEER

Anneaani ekkeei sentences mei mak faan.

Ekieki meet weeween eew me eew ekkeei sentences.

1. Ena piik mei pwoongngaw.

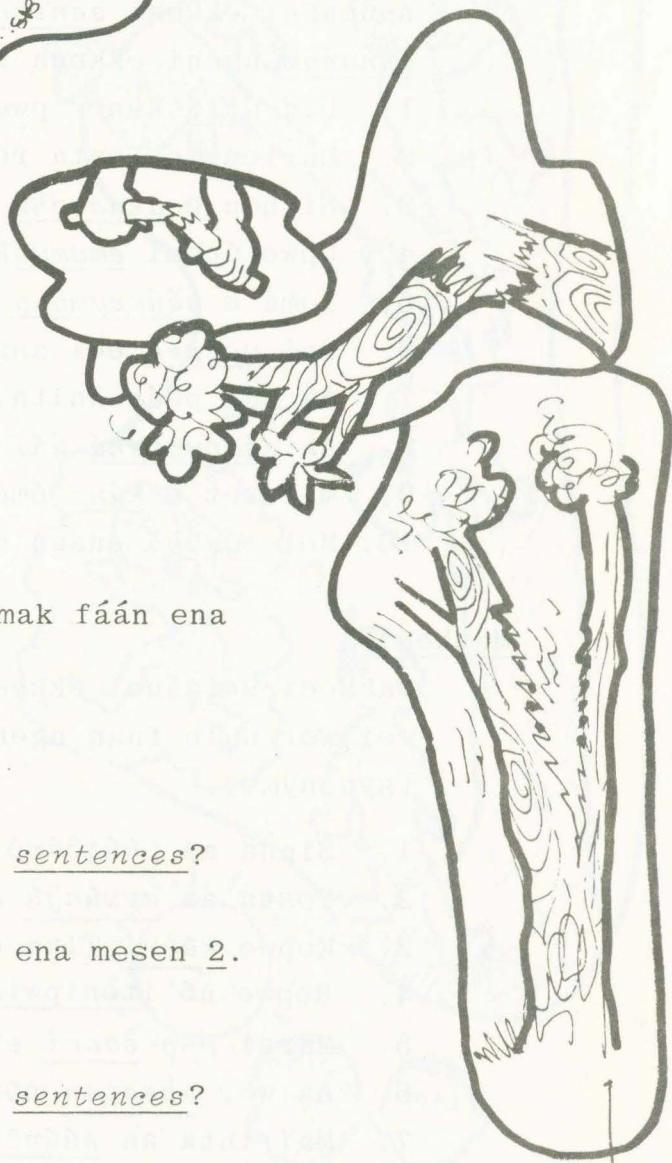
Ena piik mei pwoomach.

Ena piik mei pwoomwesiesi.

2. Ewe irá aa chopw.

Ewe irá aa ngá.

Ewe irá aa sát.

Anneaan sefáánni ekkewe sentences mei mak fáán ena mesen 1.

* Menni kapas mei weewe-ffengen?

* Menni kapas mei sókko-ffesen?

* Mei sókko-ffesen weeween ekkeei sentences?

Anneaani ekkena sentences mei mak fáán ena mesen 2.

* Menni kapas mei weewe-ffengen?

* Menni kapas mei sókko-ffesen?

* Mei sókko-ffesen weeween ekkeei sentences?

Kapas mei arapakkan-ffengen weeweer raa iteni synonyms.

Pwoongngaw me pwoomwesiesi sia erá pwe iir synonyms.

* Menni kapas epwe synonym ngeni chingkene?

* Menni kapas epwe synonym ngeni fóós?

Apworaus

Menni kapas epwe synonym ngeni ekkeei kapas mei wor nain faan?

1. Ewe áát e fóós ngeni ewe sense.
2. Raa ataai ewe iimw.
3. Aa iromw úfan kewe.
4. Aa ngáánó fáán péún úfan ewe.
5. Tionis aa pe pwe e turutiw.

Apasa

Anneaani ekkeei sentences mei mak faan. Apasa kapas epwe synonym ngeni ekkena kapas mei wor nain faan.

1. Raa útti Kener pwe néúr niiter.
2. Marion me Nenta re kitiriiti ewe imwen sukuun.
3. Nichon e akuchchu pecheen nón ewe choori.
4. Úpwe únúmi emwmwék kónik.
5. Iomá e néúwemmóng ngeni Iowanes.
6. Mei weires eei angaang.
7. Aa pék péún Anita.
8. Aa sáápwpwenó áái eei raweses.
9. Mildret e kúna émén énú.
10. Mei mwacho enaan chukó.

Makkeeí

Makkeeí sefáánni ekkeei sentences. Siiwini ekkena kapas mei wor nain faan ngeni kapas mei weewe ngeniir (synonyms).

1. Siana aa péútcoónó néún we piin.
2. Yosta aa epwúngú ekkewe chóón fiw.
3. Kopwe kééri Tina epwe fituk.
4. Repwe nó itenipwin wóón ewe mei má.
5. Marsi ese saani ewe napanap.
6. Aa wor cheepen nón ewe epwúpwpwúnú.
7. Mairinta aa súúnó wóón ewe chet.
8. Riri aa apwichi ekkewe iik.

Anneaani ekkeei sentences mei mak faan. Mwirin, kopwe pénúweni ekkeei kapas ais.

1. Kintaro aa TEÉTÁ wóón ewe irá.
2. Kintaro aa TEÉTIW me wóón ewe irá.

1. Aruko ese nómw IKEEI.
2. Ese pwan nómw IKENAAN.

1. Rio mei CHÉCHCHÉN úfan we.
2. Roro mei PWAS úfan we.

- * Menni kapas mei mesemmóng makkeer?
- * Mei weewe-ffengen iká sókko-ffesen weeweer?

Ekkewe kapas mei appénú-ffengen weeweer raa iteni antonyms.
Téétá antonym ngeni téétiw. Ikeei antonym ngeni ikenaan.

Apworaus

Menni nein ekkeei pean kapas mei nómw faan antonyms?

Meet ke sineei reen?

1. péchékkún-apwangapwang
2. pwaapwa-kechiw
3. tekia-tam
4. watte-nikkap
5. toonong-úféuf
6. tam-mwochomwooch
7. tipachchem-tiparoch

Apasa

Anneaani ekkeei kapas ais mei mak faan. Pénúweniir, kopwe erá "aapw", iwe kaa s López nge kopwe néúnéw antonyms ngeni ekkena kapas mei wor nain faan.

Example:

Q: Mei chow eei pwóór?

A: Aapw, mei pán.

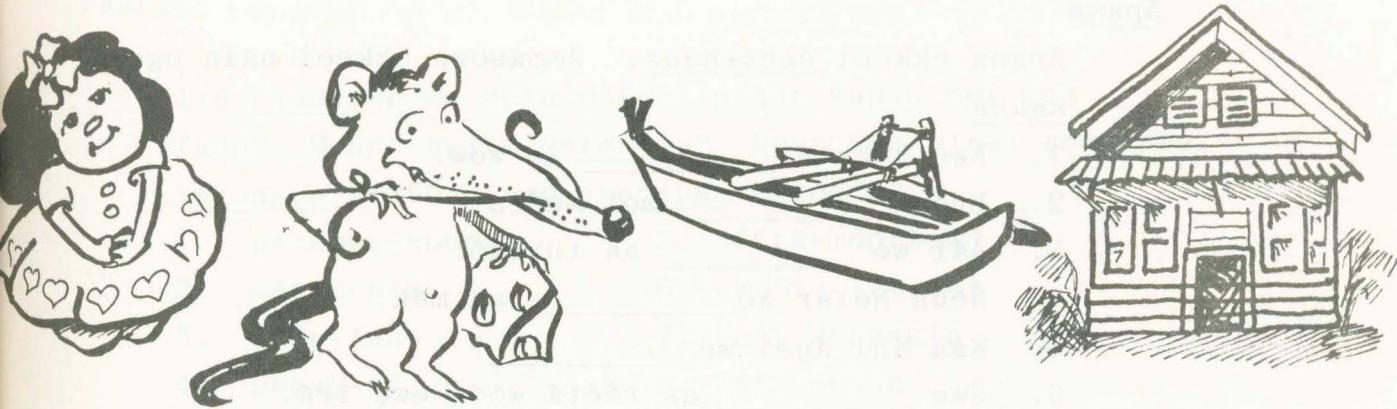
1. Mei toowaaw neeniomw seni sukuun?
2. Mei tam óomw we tengús?
3. Kopwe nómw wóón?
4. Kopwe néúnéw mei watte?
5. Een mei péchékkún?
6. Mei ken noumw we took?
7. Aa képung ewe ruumw?
8. Koro mei apwangapwang?
9. Kaa nénó me annut?
10. Ke féew me nón eei kónik?

Makkeeí

Makkeeí 5 statements me questions mei appenu-ffengen weeweer. Ngeni chienomw kewe repwe esina meet.

Example:

1. Aiskiriim mei pat. Meeta mei kar?

nengngin

nakkich

waafétún

iimw

Een mei saani _____?

Anneaani eei sentence nón eei pwóór. Iwe, kopwe pénúweni ekkeei kapas ais.

- * Een mei toongeni néúnew ekkeei kapas faan ekkeei nioos aar repwe sówweenó eei sentence nón eei pwóór?
- * Apasa ekkóóch kapas mei pwan tuufich áach sipwe pwan néúnew ngeni eei sentence.

Meinisin ekkewe kapas mei toongeni sówweenó eei sentence nón eei pwóór raa iteni nouns. Óómw meefi pwe mei chómmóng nouns me nón kapasen Chuuk?

Apworaus

Menni me nein ekkeei kapas ke erá pwe nouns? Ewe sentence nón ena pwóór mei toongeni anisuk.

1. cheepen	6. áni
2. ocheei	7. pwuk
3. piik	8. piin
4. kúna	9. úféúf
5. pwáápwa	

Apasa

Apasa ekkeei sentences. Ammasowa ekkeei nain ngeni nouns.

1. Ewe kúkkún _____ aa wow.
2. Enaan _____ mei mwéén.
3. Áái we _____ aa turunó.
4. Néún Neiar we _____ aa mék.
5. Kaa áni ánei we _____ ?
6. Ewe _____ aa téétá wóón ewe irá.
7. Enaan _____ mei wor néún _____.
8. Enaan _____ aa fééri ewe _____.
9. Nei eei _____.
10. _____ ese kúna néún we _____.

Makkeei

Makkeei ekkeei sentences. Ammasowa ngeni nouns wóón ekkeei nain.

1. Áách eei _____ aa kawúún chék nóómw.
2. Ewe _____ watte aa toori TRANSCO.
3. Neiei _____ aa kup mesan.
4. Mei feet enúwan noumw na _____ ?
5. Noumw we _____ aa mwetewu me nón titin we.
6. Isettiw ena _____ wóón ena _____.
7. Anomw we _____ aa ipwet.
8. Kaa tukeei ewe _____ ?
9. Komis ese kúna ewe _____.
10. _____ me _____ rekan mwéngé fetin.

#5 REVIEW

Anneaani me pwan apworaus wóón ekkeei kapas ais mei mak faan.

Ifa synonyms me nein ekkeei peaan kapas mei mak faan? Menni neiir antonyms? Meet kaa sinei reen pwe antonyms ekkδóch nge synonyms ekkδóch?

1. pwaapwa-soong	5. úútá-móóttiw
2. mét-echik	6. múúti-tongeei
3. wóón-faan	7. áát-nengngin
4. saany-efich	8. áát-mwáán

Menni nein ekkeei kapas nouns menni esapw nouns?

1. seea	4. sééch
2. sekit	5. iimw
3. kúna	6. éúsening

Menni nein ekkeei singular me menni plural? Ifa usun óómw toongeni sinei?

1. ewe sepi	4. ekkewe cheepen
2. ewe kapet	5. ewe péén irá
3. ekkewe ramúne	6. ekkewe pwuk

Anneaani akoomw usun meet kopwe fééri ngeni eew me eew ekkeei kinikin faan. Fiti féfféérún meet mei affat kopwe fééri. Makkeei óómw answers nón noumw chéén taropwe.

- A. Iká pwe eew peaan kapas mei synonyms; makkeei ena kapas synonyms únúkkún. Iká pwe antonyms, makkeei antonyms.

1. tam-tekia _____
2. pwas-chéchchén _____
3. chéchcháák-maanúún _____
4. kechiw-sengiseng _____
5. mwittir-mang _____
6. ma-sáaw _____

- B. Menni neein ekkeei kapas ke erá pwe nouns? Makkeetiw ewe kapas ke erá pwe noun.

7. efich, nipwpwe _____
8. pwaapwa, túkútúk _____
9. kuchu, áni _____
10. akkar, kúna _____

- C. Makkeei singular únúkkún ekkewe singular, plural únúkkún ekkewe plural.

11. ewe pwoor _____
12. ekkewe iik _____
13. ekkewe semiriit _____
14. ewe káttu _____
15. ewe konaak _____

EKKÓÓCH NOUN DETERMINERS (Singular me Plural)

Akkatona mwo ekkeei sentences. Eew me eew ekkena kapas mei wor nain faan, iir nouns. Meet sókkun kapas ekkeei re akkoomw mwan ekkena nouns?

Ewe iimw men watte.
Ena pwóór men watte.
Enaan fénú men watte.
Eey cheepen men watte.
Emén iik men watte.
Eew pwaápwaá men watte.
Efóch irá men watte.

Singular

Ekkewe iimw men watte.
Ekkena pwaang men watte.
Ekkenaan siim men watte.
Ekkeei piik men watte.
Rúweféú sennia men watte.
Únuféú faaw men watte.

Plural

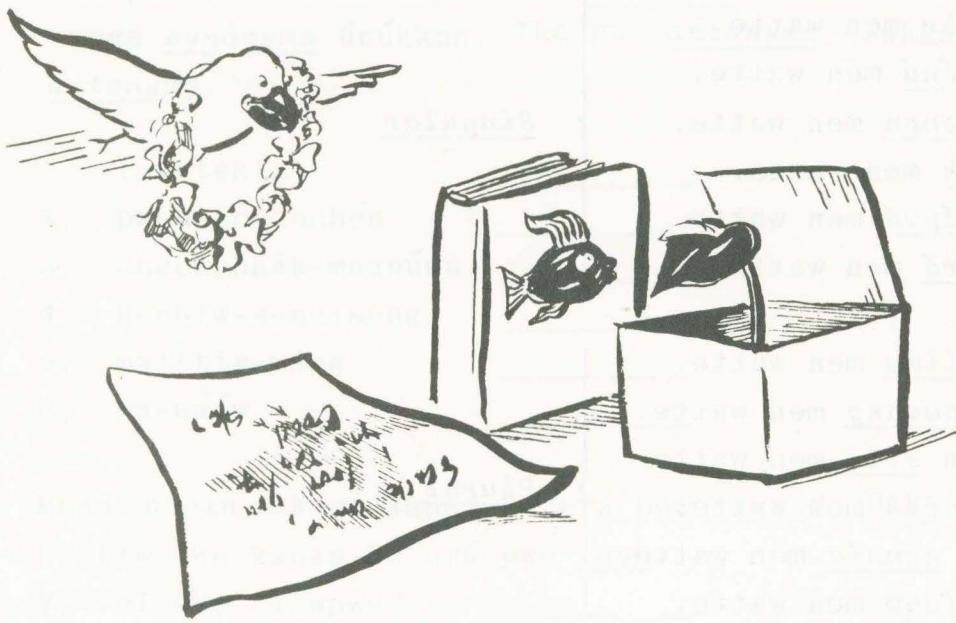
Ekkeei kapas meinisin re akkoomw mwan ekkewe nouns mei wor nain faan raa iteni noun determiners.

Menni mwiichen sentences mei mak asan e pworaus usun eew chék mettóóch? Menni e pworaus usun mettóóch mei chómmóng seni eew?

- * Menni noun determiners si néúnéw reen singular?
- * Menni noun determiners si néúnéw reen plural?

Apworaus

- A. Apworaus wóón ekkóóch noun determiners mei wor me nükún ekkeei kaa kúna me nón ekkeei sentences.
- B. Meet sókkun noun determiner sikan néúnéw ngeni ekkeei nioos wóón peekin 12?

Apasa

- A. Anneaani ekkeei sentences. Ammasowa ngeni singular noun determiner wóón ekkeei nain.

1. _____ suus mei kúkkún.
2. _____ sisaata e kúúwei.
3. _____ piik mei chón.
4. _____ nóóng mei uwow ménún samwaaw.
5. _____ mwáán aa soong reemw.

- B. Ammasowa ekkeei nain ngeni plural noun determiners.

Makkeei ekkeei sentences.

6. _____ iik raa mwet.
7. _____ konaak raa men watte.
8. _____ nikken raa men amáángngaw.
9. _____ semiriit raa mwéngé.
10. _____ pwipwi raa nō attaw.

Anneaani ekkeei sentences faan. Ekkena mei wor nain faan ina ekkena subjects.

1. Ewe káttu aa mwéngé.
2. Emén piik mei par.
3. Eei pinawa mei naaf.
4. Kón aa men anné.

Katon ekkewe kapas nón ewe kinikinin subject me nón ekkena sentences asan.

- * Mei wor nouns ke kúna me nein ekkewe kapas mei wor nain faan?
- * Reen ekkewe kinikinin subject me nón ekkeei sentences asan, een mei kúnékún noun determiners? Menni nein ekkewe 4 sentences?
- * Menni neiir ese wor noun determiner nón?

Chechchemeni meeta kaa fen sineei usun reen meet aa fééráátá ewe kinikin aa iteni subject part.

- * Meeta 2 sókkun mettóóch/kapas raa nómw nón ewe kinikinin subject me nón ekkóóch sentences?

Apworaus

Attona ekkeei 4 sentences. Meet aa féráátá ekkewe kinikinin subject? Menni neiir ese wor determiner pwe noun chék?

1. Ewe peen aa nech.
2. Ena káttu mei pwech.
3. Enaan nengngin aa kechiw.
4. Semiriit raa men urummot.

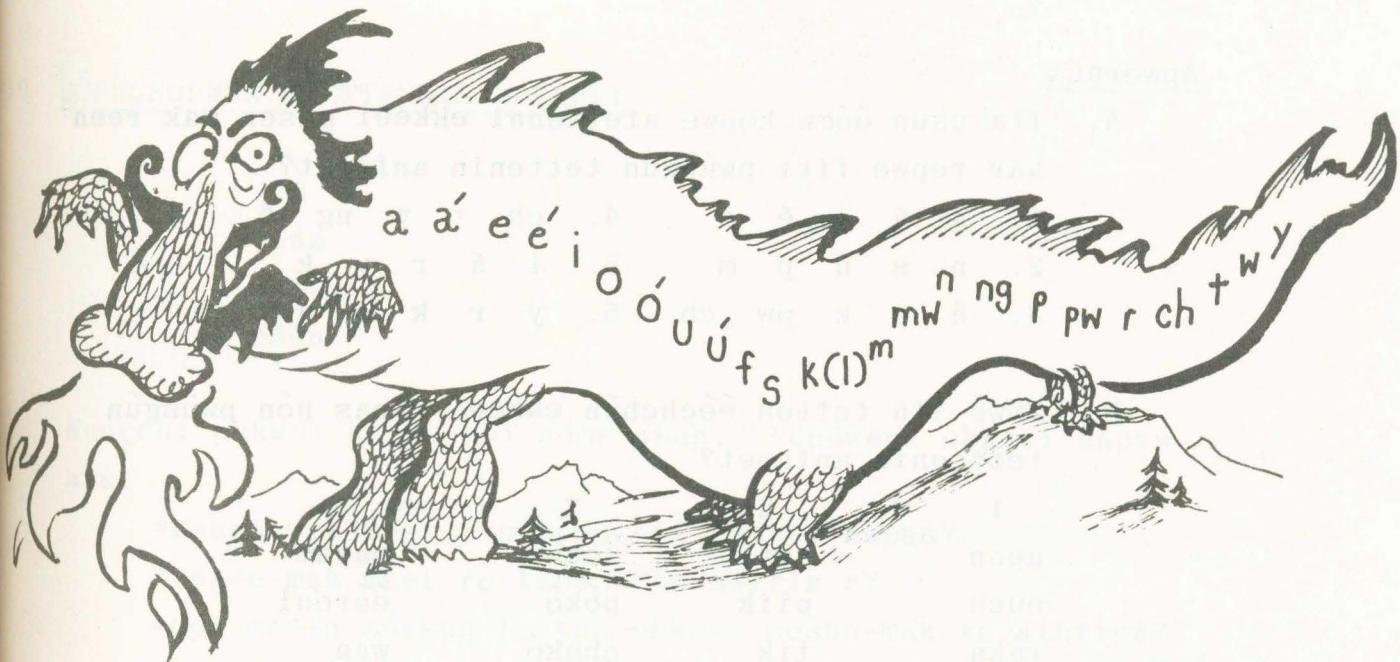
Makkeei

A. Ammasowa ngeni subject wóón ekkeei nain. Néúnéw
ekkewe noun determiners.

1. _____ aa ta.
2. _____ ese nómw.
3. _____ raa war me attaw.
4. _____ epwe nō sukuun.
5. _____ aa wees nee chúnga.

B. Makkeei 4 sentences. Néúnéw ekkeei nouns nge esapw
wor noun determiner.

1. machchang
2. pwúna
3. iik
4. núú

Anneaani eei anfapet. Ekkeei mesen-mak ka kúna mei mak asan, mei mak nón pwúngún tetteniir.

Iwe kopwe ne apasa ekkeei mesen-mak faan. Menni nein ekkeei mwiichen mesen-mak mei fiti tettenin nón tetteniééchchún anfapet?

1. a á e é i
2. f ó m e k
3. s n r t w

Iei kopwe ne pwan katon ekkeei mwiichen kapas mei mak faan.

1	<u>p</u> aapa	2	<u>n</u> ón
	<u>r</u> eitio		<u>f</u> óos
	<u>t</u> eete		<u>w</u> aa

- * Menni mwiichen kapas mei fiti tetteniééchchún anfapet neepwopwutáán? Pwata ke sineei?
- * Ifa usun óbmw kopwe atettendi ekkewe kapas nón ewe mwiich ese fiti pwúngún tettenin anfapet?

Apworaus

A. Ifa usun óómw kopwe atettenni ekkeei mesen mak reen
aar repwe fiti pwúngún tettenin anfapet?

1. a á i é e	4. ch t w ng ó
2. n s ú p m	5. i á r y k
3. á a k pw ch	6. y r k s a

B. Epwe ifa tetten ééchchún ekkeei kapas nón pwúngún
tettenin anfapet?

1	2	3	4
apen	káttu	nopwut	maram
uuch	piik	pókó	ééréni
taka	iik	chukó	waa
sense	maai	futuk	mwoota

Apasa

Menni kapas epwe akkómw me nein eew me eew ekkeei mwiichen
kapas? Menni epwe 2? 3?

1	2	3
sáat	afféér	taka
kónuk	saman	sukuun
pwáapwa	iimw	mwongki

Makkeei

Makkeei ekkeei mwiichen kapas. Atettenniir nón pwúngún
tettenin anfapet.

1	2	3	4
siike	kipwpwaaw	ruu	pwo
uut	otopai	nikken	káttu
ráán	atupwu	únungát	áámi

#10 SÓPWOSÓPWUN ATETTENNIN ANFAPET

ras

ráás

repwe

réén

Nengeni ekkeei kapas mei nómw asan. Pénúweni ekkeei kapas ais.

*Mesen-mak meet e pwopuwetá ekkeei kapas?

*Mesen-mak meet re tapwpweto mwirin r?

*Nón meeta sókkun tetten ekkewe mesen-mak re atetten?

Ekkeei kapas iir mei fiti pwúngún tettenniir me nón anfapet? Menni mesen-mak kopwe nengeni reen óómw kopwe sineei pwúngún tettenniir?

Katon eei mwiichen kapas.

man

más

mét

mes

ñalñá

ñalñá

ñalñá

ñalñá

ñalñá

ñalñá

ñalñá

ñalñá

*Mesen-mak meet e pwopuwetá ekkeei kapas?

*Mesen-mak meet re tapwpweto mwirin m?

*Mei pwúng tettennin ekkeei kapas?

*Menni mesen-mak kopwe attona reen óómw kopwe sineei pwúngún tettenniir?

*Menni kapas repwe nikkesiiwin neenieer pwe epwe pwúng tettenniir?

APWORAUS

Menni mwiichen kapas e pwúng tettenniir? Ifa usun óómw
sineei pwe mei pwúng tettenniir?

fan	más	nampa
fár	muun	neppi
fen	mes	néé
fén	mú	nikken
fis	man	nopwut

MAKKEE I

Menni mesen-mak kopwe katon pwún kopwe sineei pwúngún
tettennin ekkeei mwiichen kapas? Iwe, makkeei ekkeei
mwiichen kapas. Atettenniir reen pwúngún tettenniir
nón anfapet.

somw	pich	kóókó	táár
sééri	pán	kipwin	tükken
sáttin	pech	kopwe	té
súnnútá	pan	káttu	ton
sepi	peri	kékké	tam

Amweiren Waaffétún

Ié naan mwáán

E kékéétiw

Me wóón féúpwech

Eew púúng, eew púúng

Púngúraanong, púngúraawow

Púngúraanong, púngúraawow

Sia ngú, sia meir

Sia ngú, sia meir

Iaféetuua wiiu-u! (mweir)

Anneaani eei amweiren waaffétún. Pénúweni ekkeei kapas ais.

*Ié e apasa eei amweir?

*Meet e waawa?

*Een mei saani kikkitir wóón waaffétun?

*Meet pwopwun?

APWORAUS

Apworaus wóón mettóóch sikan waawa. Ikkeei ekkóóch kapas ais repwe toongeni anisuk.

*Meet sókkun waa sikan waawa neeman?

*Meet sikan waawa neeset?

*Meet sikan waawa faán nááng?

FÉÉRI

- A. Chúngaani nioosun meet ke mwochen kopwe waawa.
- B. Eppi ngeni chienomw kewe óómw na chúnга. Apworausa ngeniir usun óómw we chúnга. Pénúweni ekkeei kapas ais.

*Meet ekan emwekútú? Aramas? Asepwáán? Mwesiin?

*Ié e kan nómw wóón (waawa)?

*Ié e wiisen emwekútú?

*Meeta ekkóóch mettóóch mei ééch reen eei sókkun waa? Meeta ngawan?

Anneaani eei esissin. Menni sentence ke toori óómw
anneaani iwe kaa sineei iká pwe meeta eei?

Ngaang mei watte pwan tam. Masowen nón úpwei raa
affaa seni ei. Mei wor emén pwii e kúkkún seni ei.
Áái we maasta aa rii fengenni kem me pwii we. Iwe
iká ia fetán, pwii we echék fiti fetáneei ei. Áái
we maasta ekan móót wóói. Ú chék kan mwekút iká e
amwekútú wei. Ngaang ié?

Iwe, anneaan sefáánni eei esissin. Pénúweni ekkeei kapas
ais.

- * Menni sentence e apasa nénnéén eei mettőóch?
- * Menni sentence e apasa pwe mei péén nón eei mettőóch?
- * Meet raa fééri ngeniir me pwuin we?
- * Re kan feteei eei mettőóch?
- * Ineet atun e kan mwékút?
- * Ié ekan emwékútú?

APWORAUS

Iká pwe efóch skuuter e fééri eew esissin fáán
akkaseengesin. Meet epwe erá? Ekkeei kapas ais repwe
toongeni anisuk.

1. Ewe skuuter epwe erá ifa nenneen.
2. Meet ekan emwékútú.
3. Mei feet úngúúngún.
4. Pwan meet ekkóóch mettóóch epwe apasa pwe sipwe
sineei meet Ii?

FÉÉRI

- A. Ekieki efóch sókkun waa kopwe fééri eew esissin usun. Fééri pwe itá nge ewe waa e pwusin fóós. Ikkeei ekkóóch mettóóch repwe anisuk óómw kopwe makkeei.
1. nénnéén (size)
  2. napanapan (shape)
  3. napanapan aan mwékút
  4. pwoonnan, úngúúngún
  5. Ié ekan waawa
  6. ineet atun
- B. Kinietiw ewe mwiich (class) epwe 4 iká 5 nón eew mwiich. Repwe en me anneaaani aan esissin iwe ekkewe ekkóóch raa esinna meet.
- C. Repwe apworaus wóón menni neein ekkewe esissin e ééch. Meet pwopwun e ééch?

13 FÉÉRI WIISOMW

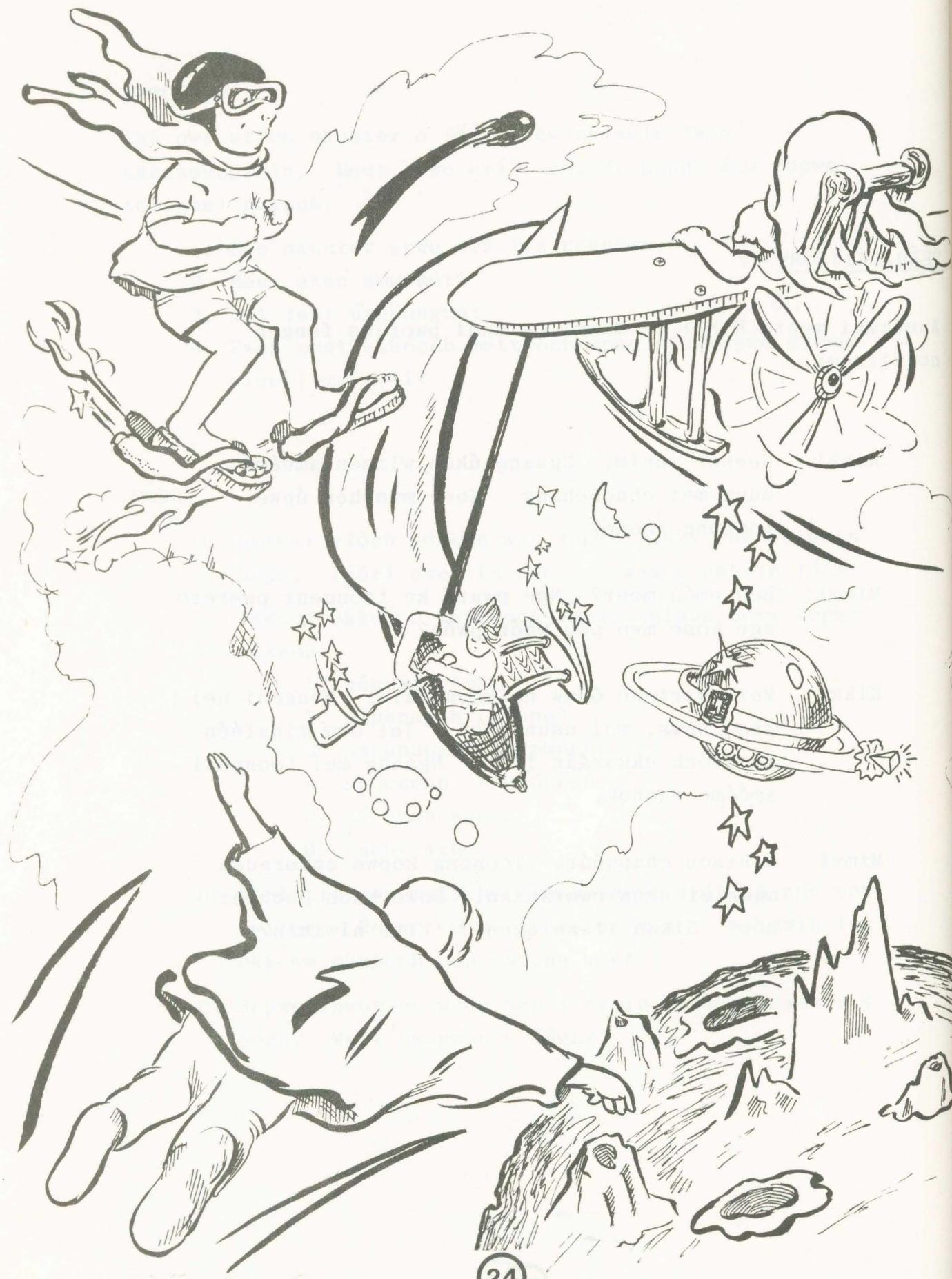
Anneaani meeta Kikki me Mimmi re ááni pworaus fengen
neefiineer.

Kikki: Neesor annim. Ngaang úkan wiisen amééme
suus mei chachchang. Kose mwochen úpwe
toonong reemw?

Mimmi: Een emén meet? Nge pwata ke toongeni pwereto
nge kose mwo pwu wóón pwún?

Kikki: Mei mwirinné óómw na kapas ais. Nengeni nei
keei suus, mei usun chet. Iei eew minaféén
mettóóch ekkeráán féér. Ngaang mei toongeni
amééme ngonuk.

Mimmi: Kinisou chapwúúr. Toonong kopwe apworausa
ngeniei usun pworausan. Epwe kuch pecheei
nón? Sikan ifaan ngeni? Fite niwinin?

Fééri pwe itá nge een mei nómw atun áán Kikki me Mimmi eei
kakkapas fengen.

*Meet/Ifa ekkóóch mettóóch Kikki mei pwan toongeni
apasa ngeni Mimmi?

*Meet/Ifa ekkóóch kapas Kikki mei toongeni néúnéw nee
apworausa usun ekkewe suus?

*Meet Mimmi epwe toongeni apasa?

APWORAUS

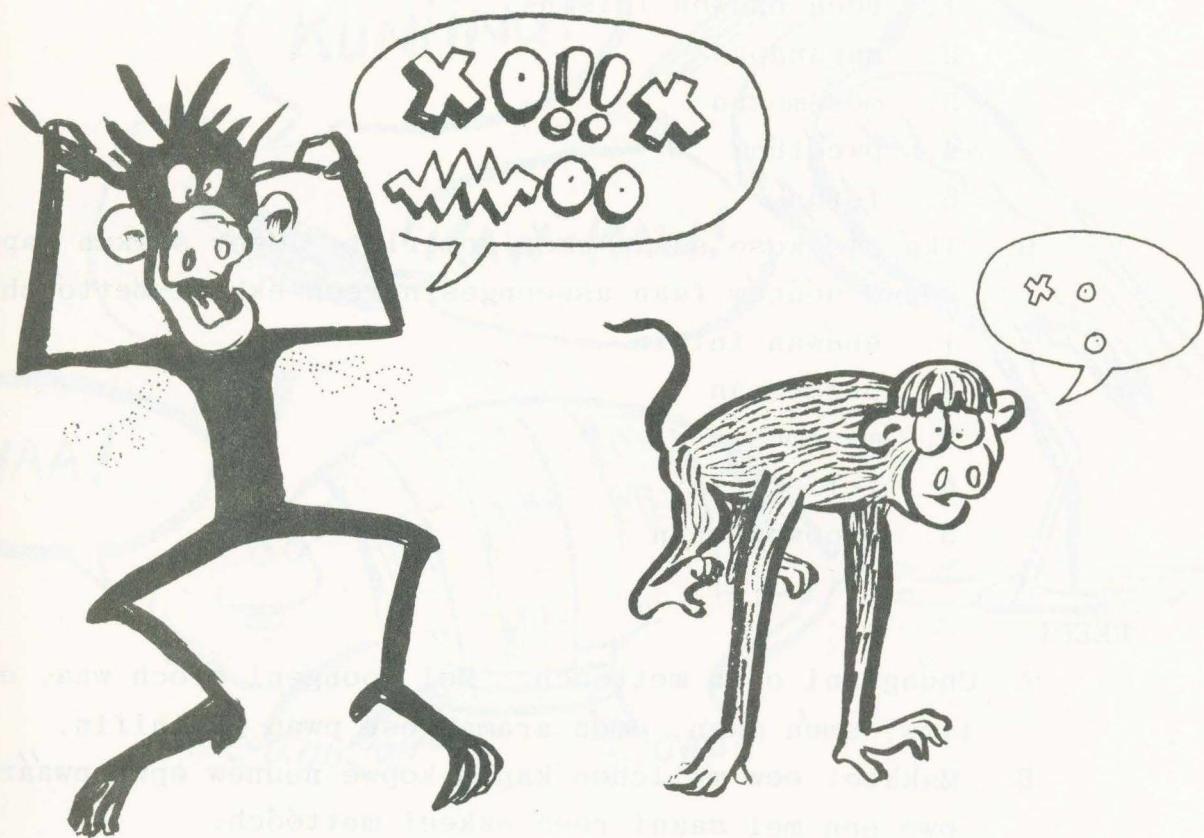
Iká pwe kopwe fééri eew sipai usun pworausen rúwemén aramas nón ier 2000. Emén epwe wiisen améémé mettóóchun waawa. Emén epwe wiisen mééni.

1. Meeta sókkun waa epwe toongeni améémé? (Efóch torakkú mei chang faan náang. Eché sééch sikan úfélfenong iwe sia chang.)
2. Meet sókkun iit kopwe eitaa ngeni?
3. Meet ewe chóón améémé epwe ááni pworaus usun ewe waa e améémé?
4. Meet kapas ais ewe chóón mééni epwe ais?
5. Meet sókkun *answers* ewe chóón améémé epwe apasa?

FÉÉRI

Makkeei eew urummot (play) usun emén chóón améémé me emén chóón kamé. Iwe pwomweni pwomwan.

Ekkeei 2 mwiichen kapas mei nómw faan seni ruu pworaus pworaus an eei mwongki nón eei nioos. Mei ifa usun nón inisumw me mwirin óómw kaa wees me anneani ekkeei 2 mwiichen kapas? faan?

chónettiik

pwoomwesiesi

awessát

chingkene

chéérapw apachapachan

chón

pwoongngaw

soufoós

kichchúúchú

watte apachapachan

* Menni kapas re pworaus usun enúwan eei mwaán?

* Menni kapas re pworaus usun pwoonan eei mwaán?

* Menni kapas re pworaus usun nénnéén inisin?

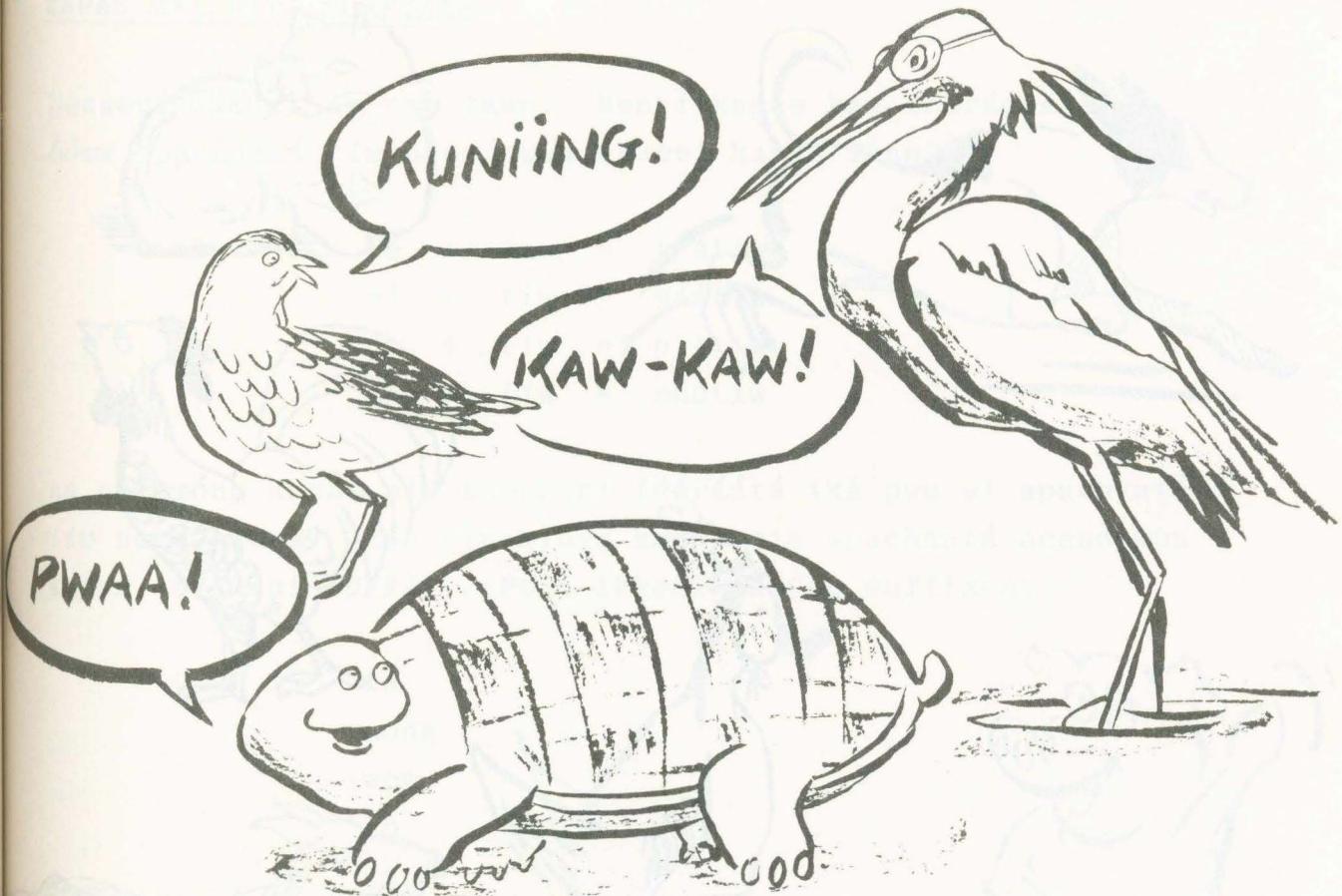
* Menni kapas re pworaus usun nénnéén apachapachan?

APWORAUS

- A. Ika' pwe ke saani emén semiriit. Meet sókkun kapas kop neúnéw faan aseengesin ekkeei mettóóch?
1. reen énuwen inisin
  2. napanapan
  3. mesemesan
  4. pweétún
  5. fetun
- B. Ika' pwe kose saani emén semiriit. Meet sókkun kapas kopwe neúnéw faan asseengesin reen ekkeei mettóóch?
1. enúwan inisin
  2. napanapan
  3. mesemesan
  4. fefftánin
  5. pwopwpwoonan

FEÉRI

- A. Chúngaani ooch mettóóch. Mei toongeni efoch waa, eew iimw, emén maan, emén aramas ese pwan nifinifin.
- B. Makkeei eew mwiichen kapas kopwe neúnéw epwe pwaáraata pwe een mei saani reen ekkeei mettóóch.
1. enúwan inisin
  2. napanapan
  3. néúwan, úngúúngún
  4. pwoonan
  5. menimenin nee takir
  6. féfftanan nee fetán
- C. Makkeei eew mwiichen kapas kopwe neúnéw faan akkaseeng esin iká kose saani. Ááíá ekkewe mettóóch mei nómw faan B.
- D. Eppii ngeni chienomw kewe óómw na chúnga me ekkewe kapas ke neúnéw faan aseengesin óómw na chúnga. Iwe, repwe esinna iká een mei saani iká kose saani ewe mettóóch ke chúngaani. Ekkewe kapas ke neúnéw repwe toogeni ánisiir.

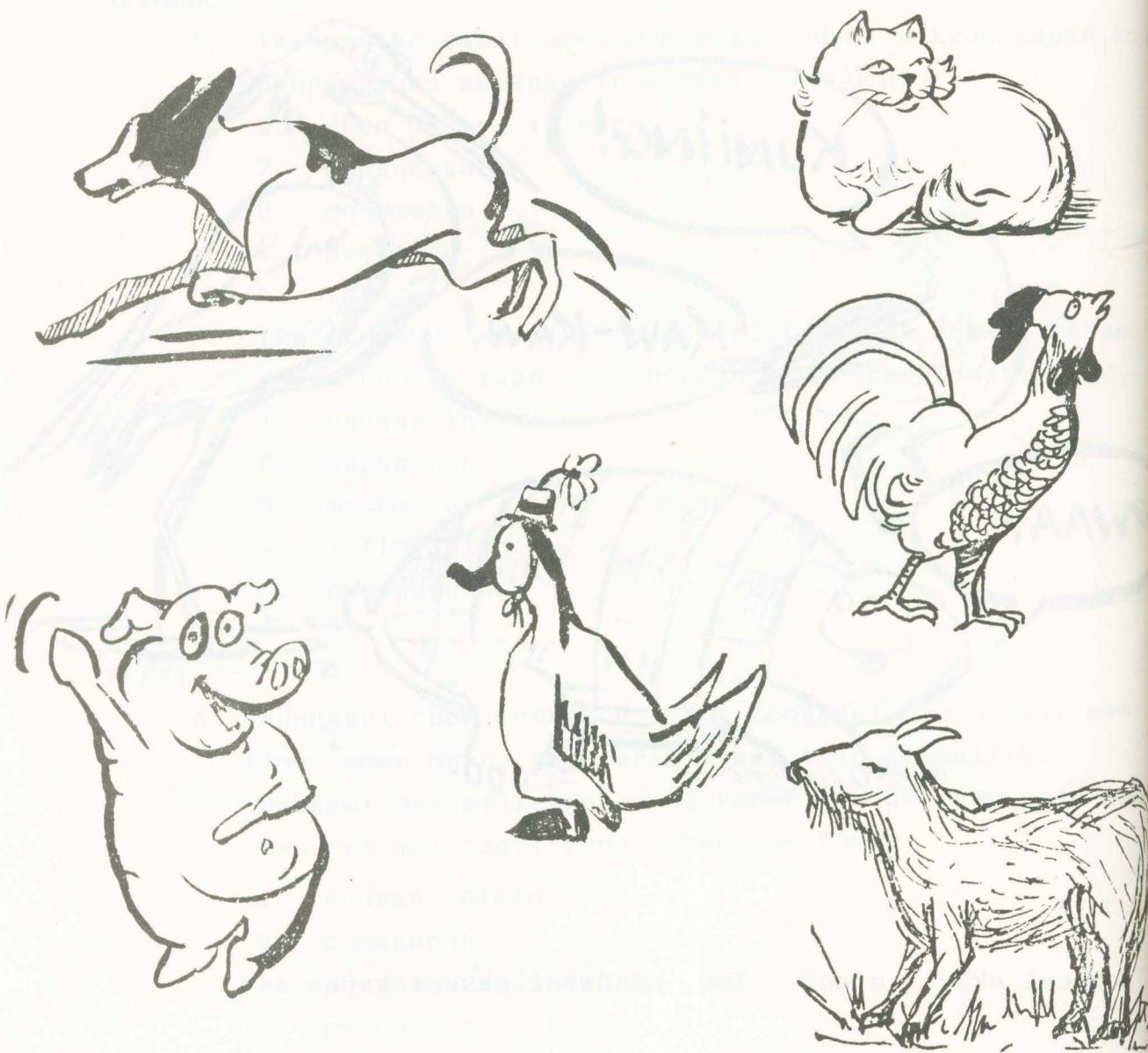
Nengeni ekkeei nioos. Iwe, pénúweni ekkeei kapas ais.

- * Ifa ngiingiin ekkeei maan?
- * Ifa iten ekkeei maan?
- * Meeta ekkeei maan raa iteit seni?

Ekkóóch maan raa iteit seni ngiingiir. Aa chómmóng kapas sia; angeei seni ngiingiin ekkewe maan. Ia sia angeei me ia ekkeei kapas?

APWORAUS

Menni kapas sia ááiá reen ngiingiin ekkeei maan. Faan?

FEÉRI

- A. Chungaani 3 sokkun maan kopwe chék efisaatä. Esapw wesewesen ennetin maan.
- B. Feeraata sokkun ngiingi repwe ngiingiini. Mwürin kaa eitaar.
- C. Apasa ngiingiir kewe ngeni chienomw chóón sukuun. Chienomw kewe chóón sukuun repwe esissinna iteer kewe ke eitaa ngeniir. Ngiingiir kewe repwe toongeni anisi ekkewe chóón sukuun reen aar repwe sineei iteer.

6 KAPAS MEI FITI SUFFIXES

Nengeni ekkeei aweewe faan. Menni kapas kaa fééráátá atun óómw apachaataá tiw neesópwun ekkeei kapas faan?

té	+	tiw	=	téétiw
sá	+	tiw	=	sáátiw
pi	+	tiw	=	piitiw
sú	+	tiw	=	súútiw

Aa chómmóng kapas sia toongeni fééráátá iká pwe si apachaataá tiw neesópwuur. Ewe kinikinin kapas sia apachaataá neesópwun kapas aa iteni *SUFFIX*. Pwan ikkeei ekóóch suffixes:

tá
nong
wow
nó
to

Ekieki iká pwe ekkeei *suffixes* asan mei tuufich aach sipwe anomwu neepwopwutáán kapas. Meet, repwe nómw neepwopwutáán iká neesópwonóón kapas?

APWORAUS

Menni kapas me suffix raa kapach-ffengen raa fééráátá ekkeei kapas faan?

1. mwéngéétiw	4. néúnéwtiw
2. néúnéwnó	5. pwerenong
3. sáánong	6. mwetewow

APASA

Anneaani ekkeei kapas faan. Apasa menni kapas me suffix raa fééráátá ekkeei kapas mei mak faan?

1. pwootiw	5. amasaanong
2. asééséénó	6. amaataatiw
3. asakkaawow	7. anéénéénong
4. amééméénó	8. atamaatá

MAKKEE I

Achuuffengeni ekkeei kapas me *suffixes*. Makkeei ekkewe kapas raa fééráátá.

1. kamé + nong =
2. kútta + tiw =
3. kata + tiw =
4. mina + wow =
5. mwo + nong =
6. nééné + nó =
7. neifi + nong =
8. naté + tá =
9. pá + tiw =
10. pé + tá =

PROPER NOUNS NÓN KINIKININ SUBJECT

Anneaani ekkeei *sentences* faan. Ekkeei kinikin mei wor nain faan ina ekkewe *subjects*.

1. Wééné mei ngaw anan.
2. Kiki Sos aa men achoocho nee sukuun.
3. Paska eew ráán éúchea ngeni Catholic.
4. South Field aa fis pwe neenien pikinik.
5. Kirismas eew ráán éúchea ngeni Fénúfaan unus.

Pwan nengen-sefáánni ekkewe kapas asan mei wor nain faan.

*Ekkewe *subjects* me nón ekkeei *sentences* mei wor *proper nouns*?

*Me neein ekkewe *subjects* asan, mei wor neeiir e pwo-pwuta wóón ekkeei kapas *ewe, emén, eew* me enaan?

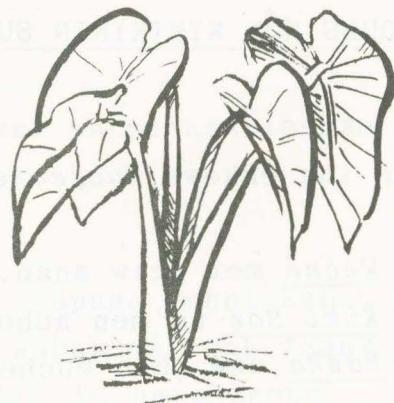
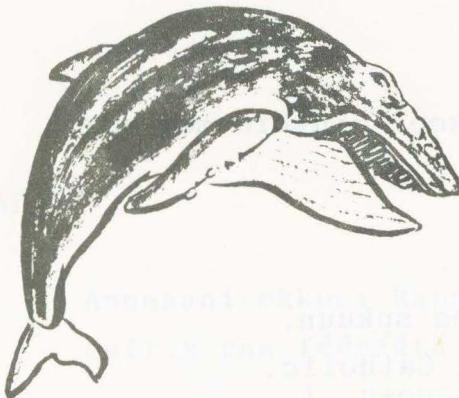
Chechchemeni meeta kaa sineei usun ewe kinikin itan *SUBJECT*. Meet sókkun iit kiich mei toongeni néúnew nón ewe kinikin itan *subject* nge esapw wor *eew, ewe, emén nón*?

APWORAUS

Nengeni ekkeei nioos. Iwe, fééri ekkeei faan.

1. Ááiá *proper nouns* ne eita ekkeei nioos.
2. Fééri ekkóóch *sentences*. Néúnéw ekkeei *proper nouns* (iit) nón ewe kinikin itan *subject*.

APASA

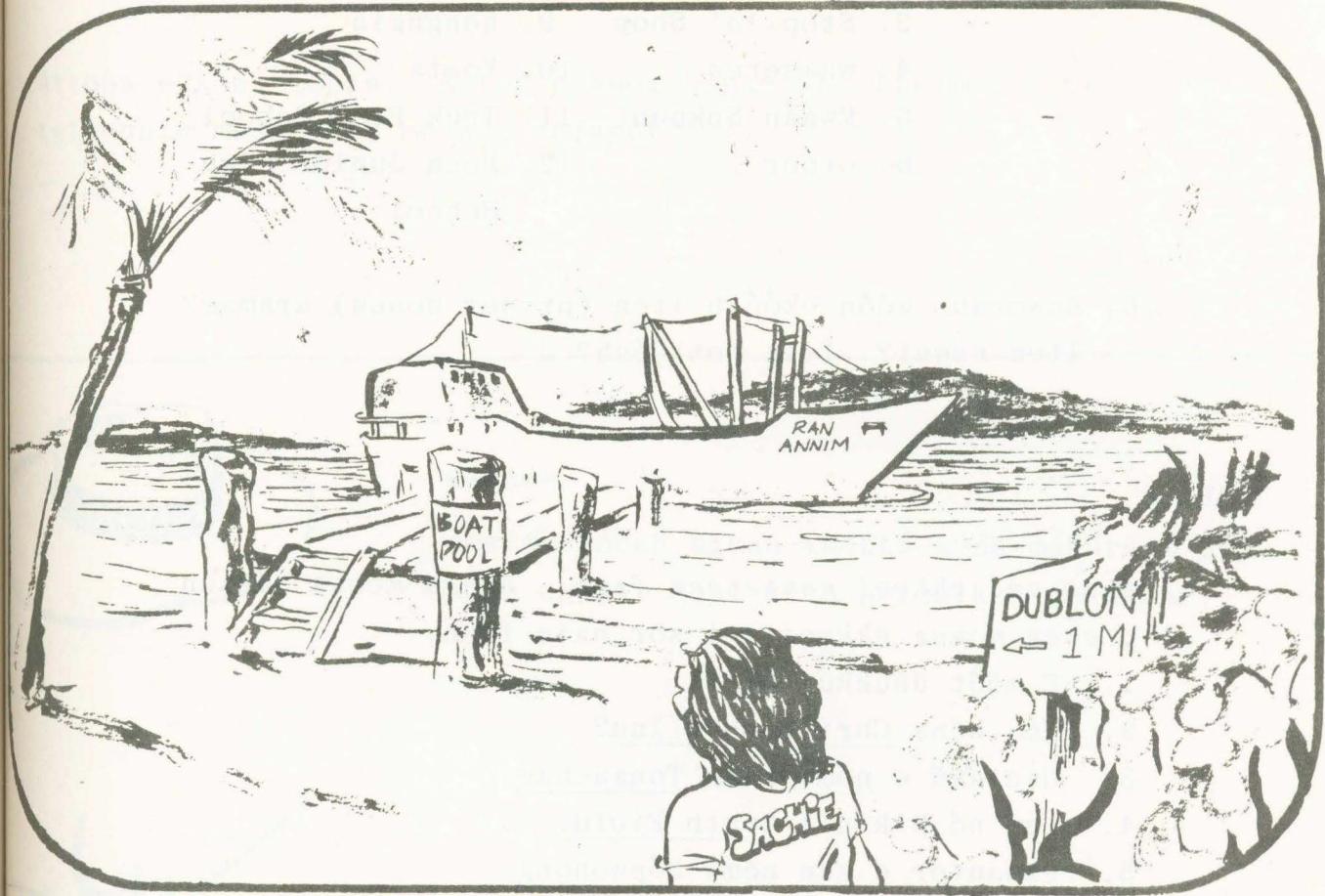
Siiwini ekkeei *proper nouns* me nón ekkeei *sentences*. Néúnéw ekkóoch *proper nouns* me nükún ekkeei. Apasa ekkewe *sentences* ke fééri.

1. Moen Junior High School e nómw arapakkan ngeni eew imwen fen.
2. Chiro e chék fetán nee nó sukuun.
3. Kirisimas eew ráán mei áúchea.
4. Fefen eew fénúwen atake.
5. Wiichen iten eew chénúpwuupwu.

MAKKEEI

Ammasowa ekkeei nain ngeni *proper nouns*. Makkeei ekkeei *sentences* nón noumw taropwe.

1. _____ e fóós ngeni ei.
2. _____ iten emén pwii kewe áát.
3. _____ epwe ngeniei eew pwuk.
4. _____ iten eew sóópw.
5. _____ aa men anné nee mwéngéé ngeni taka.
6. _____ e kan uwei pisek ngeni fenáápi.
7. _____ eew sitoowa mei chómmóng pisek nón.
8. _____ ii néún Congress of Micronesia President.
9. _____ e angaang nón eew sitoowa.
10. _____ e chómmóng aramas re nómw wóón me nón T. T.

Nengeni eei nioos asan. Kutta iten eei nengngin, itan eei siip me itan eei fénú.

*Menni neein ekkeei iit eew chék kapas nón? Ruu?
Únúngát?

*Meet sókkun mesen-mak aa nómw neepwopwuttáán ekkeei iit?

Ekkewe iit mei éúcheá, aweewe: Sachie, Ran Annim, Boat Pool raa iteni *Proper Nouns*.

Ekieki meeta kaa fen sineei. Apworausa meeta *proper nouns*.

APWORAUS

A. Menni neein ekkeei iit woon peekin 36 ke ekieki pwe *proper nouns*? Ifa usun óómw toongeni sineei?

1. aan	7. chukó
2. Fefen	8. áát
3. Stop 'n' Shop	9. nengngin
4. waaseres	10. Yosta
5. Mwáán Sukuun	11. Truk High School
6. oroor	12. Moen Junior High School

B. Apworaus wóón ekóóch iten (proper nouns) aramas?
Iten neeni? Iten mettóóch?

APASA

Anneanni ekkeei *sentences* faan. Apasa meeta sókkun *proper nouns* ekkeei mei wor nain faan.

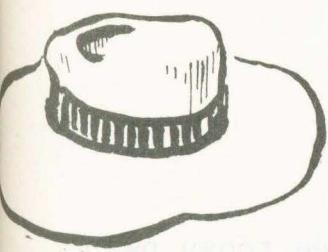
1. E móót únúkkún Riri.
2. Kaa kúna Christopher Inn?
3. Nantakú e nómw fáán Tonaachaw.
4. Raa nó pikinik South Field.
5. Pinanter e kan nómw Sópwonong.

MAKKEEI

Sópweenó ekkeei *sentences*. Ammasowa ngeni *proper nouns* wóón ekkeei nain. Néúnéw *Capital letters* neepwoputtáán ekkeei *proper nouns*.

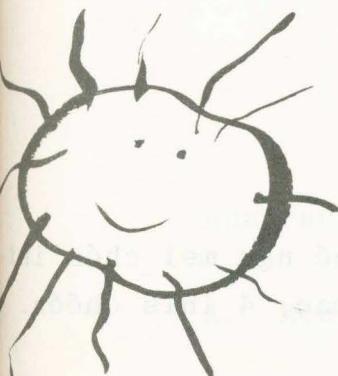
1. Itei _____.
2. Iten fénúwei _____.
3. Ú kan fiti ewe sukuun _____.
4. Iten nei sense _____.
5. Mei wor emén nei konaak itan _____.
6. Iten eei sóópw eei sukuun e nómw ie _____.
7. Úwa kúna ewe sóópw itan _____.
8. Iten ewe sukuun e nómw Nantakú _____.
9. Ewe neeni waa rekan nómw ie _____.
10. Ráánin upwutiwei nón _____ 8, 1971.

Attona ekkeei kapas. Katon ekkeei kapas iká iir mei fiti tettennin mesen-mak me nón anfapet?

akkaw-

eew mettóóch sikan isettá woón mékúrach pwe epwe eppeti seni kich pwichikkaren akkar.

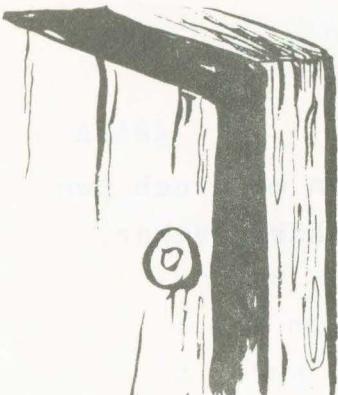
akkar-

ewe mettóóch aa asarama fénúfaan neeráán.

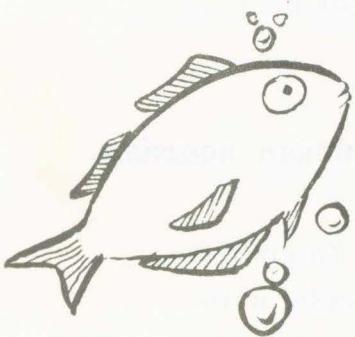
ama-

eew pisekin taikú sia ááiá nee amaani chúúfen iká ammek faaw.

asam-

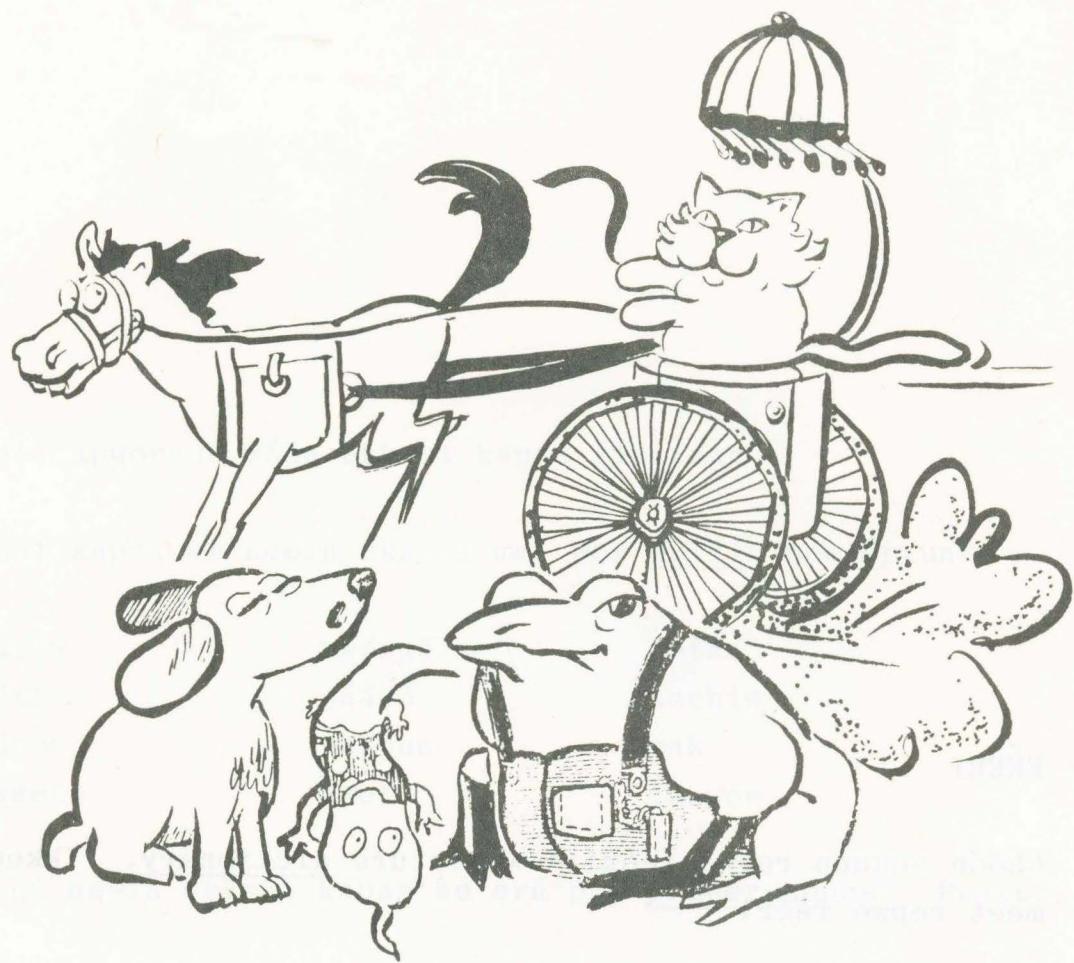
ewe ia siaa kan pwer ia nee toowu pwan
toonong me reen iimw.

arong-

eew sókkun iik mei chééché nge mei chón in
sin. Ina epwe 5 inis taman, 4 inis chéén.

- * Menni ekkewe kapas raa mak wóón eei page 14 me 15?
- * Epwe pwata ewe kapas ama e akkóómw mwen asam me wóón eei page?
- * Meeta ekkeei sentences akkawenewenen eew me eew ekkeei kapas re apasa?
- * Meet namwoteer?

Apworaus

A. Menni kapas me nioos re pénúwe-fengen?

káttu

konaak

káirú

kúrúma

kúúwen

B. Epwe ifaan tettennin ekkeei kapas me nón Dictionary?

Meeta kopwe apasa iká pwe kopwe aweeweeni (define) ekkeei kapas?

FÉÉRI

Chóón sukuun repwe fééri eew picture dictionary. Ikkeei meet repwe fééri.

1. Awora ekkóóch kapas iir mei toongeni chúngaani.
2. Atetenniir reen menni neeiir epwe akoomw, menni mwúrin, menni epwe kuukuumwir.
3. Chúngaani nioossun ekkewe kapas.
4. Makkeei weeween (definition) ekkewe kapas.
5. Achuu-fengeeni ekkewe taropwe pwe epwe féérietá eew pwuk.

REVIEW

Anneaani, apworaus wóón ekkeei kapas ais faan.

A. Menni kapas me neein ekkeei mei wor suffix neesópwun?

waatiw	mwéngé	fetán
téétá	sáánó	kechiw
súúnong	sukuun	mak
makketo	mwet	tuuwow

B. Meeni neein ekkeei kapas ke erá pwe proper nouns? Pwata?

áát	Robert Yosta	piin
Moen	Wiichen	sukuun
Tonaachaw	neeset	kéén

C. Ifaan ekkóóch proper nouns een mei toongeni ammasowa ngeni wóón ekkeei nain?

1. _____ e watte seni ei.
2. _____ eew sópwun nón Moen.
3. _____ iten eew chuuk.
4. _____ iten eew chénú-pwuupwu.
5. _____ eew fáán nón Mwáán.

#21 TEST

Makkeei óómw answers nón pwúkún noumw chéén taropwe.

A. Makkeei nón noumw na taropwe ekkewe kapas mei wor suffix neesópwuur.

1. tu, tuutiw
2. sá, sáánong
3. téétá, té
4. isóni, isenaanong
5. mwéngéétá, mwéngé

B. Makkeei ekkewe kapas ke erá pwe proper nouns me neein ekkeei faan.

6. nengngin, Teresa
7. Moen, fénú
8. Taeko, feefin
9. PATS, sukuun
10. South Field, pikinik

C. Makkeei ekkeei sentences faan. Néúnéw proper nouns reen óómw kopwe sōpweerenó.

11. _____ iten eew sitoowa wóón Wééné.
12. _____ iten eew fénú nón Chuuk.
13. _____ iten efóch siip.
14. _____ iten emén áát.
15. _____ iten emén nengngin.

#22 APWORAUS USUN MAAN

Nengeni ekkeei maan nón ekkeei nioos. Iwe, kopwe pénúweni ekkeei kapas ais.

* Menni neein ekkeei maan ke saani óómw kopwe néúni?

Pwata?

*Mei wor ekkóóch maan ke saani óómw kopwe néúniir
nge rese fen nómw nón ekkeei nioos?

*Iká pwe mei wor, meet pwopwun óómw saani kopwe néúniir?

APWORAUS

A. Iká pwe kopwe toongeni kefin noumw me neein ekkeei maan, menni neeiir kopwe fini pwe noumw? Pénúweni ekkeei kapas ais.

*Menni kopwe néúni? Pwata?

*Ewe maan ke mwochen néúni mei toongeni aan epwe manaw me nón neeniomw we? Pwata? Meet kopwe féér ngeni?

*Epwe ifa usun óómw kopwe túmwúnú pwe esapw máánó?

B. Meeta sókkun iit kopwe eitaangeni noumw maan? Meet pwopwun?

ACTIVITIES

A. Angaang fengen me emén chienomw. Makkeei iten sókkun maan áámi ou mwochen néúnéw nón eché taropwe. Mwúrin, makkeei iteer kewe ouwaa fini pwe repwe iteni.

B. Iká pwe mei wor noumw maan mei nómw nón imwomw we, iwe kopwe fééri ekkeei:

1. Chemeni iká pwe mei wor eew atun kaa osukosuk reen noumw we maan reen aan aa súúnó.
2. Chúngaani noumw we maan.
3. Makkeei eew itenap (title) ngeni óómw we chúnga.
4. Eppi ngeni chienomw kewe óómw we chúnga. Apworausa ngeniir meeta we ke chúngaani.

C. Iká pwe ese wor noumw maan nge ke mwochen néúni emén, een mei toongeni fééri ekkeei:

1. Fini emén maan ke mwochen kopwe néúni.
2. Chúngaani. Fini eew itan. Makkeei itan we wóón niossun we ke chúngaani.
3. Eppi ngeni chienomw kewe óómw we chúnga. Apworausa ngeniir meet pwopwun óómw mwochen néúni ewe maan.

FÉER ESISSIN

Éusening ngeni noumw we sense aan epwe anneaaani ngonuk eei esissin.

Sótuni iká kopwe toongeni esinna meeta.

ITEI SATIIN. INISI MEI KUMITIMIT.

MEI MWAKENEKEN ÚNÚCHCHEI. MÉKUREI MEI CHÉÉPÉÉP.

INISI MEI NANGATTAM. Ú KAN NÓMW NÓN KÓNIK.

NGAANG IÉ?

Mei pwúng reemw eei esissin? Anneaan sefáánni eei esissin asan. Ekieki meet kopwe ááni essin. Ekkeei kapas ais repwe anisuk fansoun kaa fééri óómw na esissin.

*Meeta ewe *sentence* me nón eei esissin e apasa usun eei maan?

*Meeta ewe *sentence* nampa 2 e apasa reen inisin eei maan?

*Meeta ewe *sentence* nampa 3 e apasa reen únúchchén eei maan?

*Menni kapas e apworausa napanapan mékúran? Inisin?

APWORAUS

Iká pwe kopwe fééri eew esissin faan aseengesin eei maan nón eei nioos:

*Meet kopwe eitaa-ngeni?

*Meet sókkun kapas kopwe néúnéw reen inisin aach sipwe attapa?

*Menni kapas kopwe néúnéw nee apworausa napanapan inisin?

*Meeta sókkun mwéngé e kan áni?

ACTIVITIES

A. Makkeei eew esissin. Ikkeei ekkóóch mettóóch repwe anisuk nee makkeei óómw na esissin.

1. Nón ewe *sentence* nampa 1 makkeei itan.
2. Nón *sentence* nampa 2 apworausa mei feet inisin aach sipwe attapa.
3. Nampa 3 apworausa mei feet napanapan inisin.
4. Apworausa meet e kan saani epwe mwéngé.

B. Anneaani óómw na esissin ngeni chienomw chóón sukuun. Iwe, repwe esinna meet.

C. Ekkewe semiriit repwe apworaus wóón ekkewe esissin. Mwúrin, repwe fini menni re kon ien saani.

FÉÉRI, PWOMWONI MEETA WIISOMW

Anneaani eei pworaus.

Noimis me Katura raa nō kunow neeset.

Raa kúna emén iik.

Etto sia uwei ngeni neeimw.

Sipwe ne eitaa-ngeni Toma.

Sipwe anomwu nón eew sepi.

Sipwe fóóneni aan epwe watteenó.

Nge maama esapw opwut?

Ngaang úse sineei.

Anneaan sefáánni eei pworaus asan. Iká pwe een emén ekkeei semiriit re kúna eei iik, epwe meeta kopwe pénúwen ngeni ekkeei kapas ais?

*Maama esapw opwut?

*Meet úpwe úreni maama?

*Ia úpwe anomwu ia?

Noumw we mwiichen chóón sukuun iir mei toongeni pwomwoni eei pworaus?

APWORAUS

Iká pwe chóón sukuun repwe pwomwoni eei pworaus, ikkeei ekkeei kapas ais repwe anisiir atun repwe *plan* meeta repwe fééri.

- A. Ia repwe nómw ia? Fitemén repwe fééri eei urumwmwot?
- B. Meet kopwe fééri iká pwe een emén ekkeei semiriit re kúna eei iik?
Meet kopwe úreni somwomw kewe me inomw?
- C. Iká pwe een emén ekkewe saam me iin nge meet kopwe fééri?
a. Kopwe takir atun ekkewe semiriit raa eppi ngonuk ewe iik?
b. Iká kopwe fen soong? Kopwe niwokkus?
c. Meet kopwe úreni ekkewe semiriit?

ACTIVITIES

- A. Kinietiw noumw we mwiichen chóón sukuun nón kúkkún mwiich. Epwe 4 iká 5 nón eew mwiich. Eew me eew ekkewe mwiich repwe pwomwoni eei pworaus.
- B. Repwe chúngaani Toma. Mwúrin, repwe kúreiongee aar kewe chúnga.
- C. Ekkewe semiriit repwe nikkesiwin meet kewe re pwomwoni me nón ewe pworaus.

URUMMOT WÓÓN KAPAS ME IIT

URUMMOT WÓÓN KAPAS ME IIT

Otto	Anna	Sos	Paap
------	------	-----	------

Anneaani ekkeei iit. Itechikiir, iwe mwúrin kaa anniwiniir.

* Ifa ekkóóch iit mei pwan usun ekkeei asan?

Anneaani ekkeei kapas iwe ka efisoreei óómw apasaar.

chukó	Simion	Masis	Maama
paapa	raaw	waa	saar
tiiti	patta	uut	kóón

Apworaus

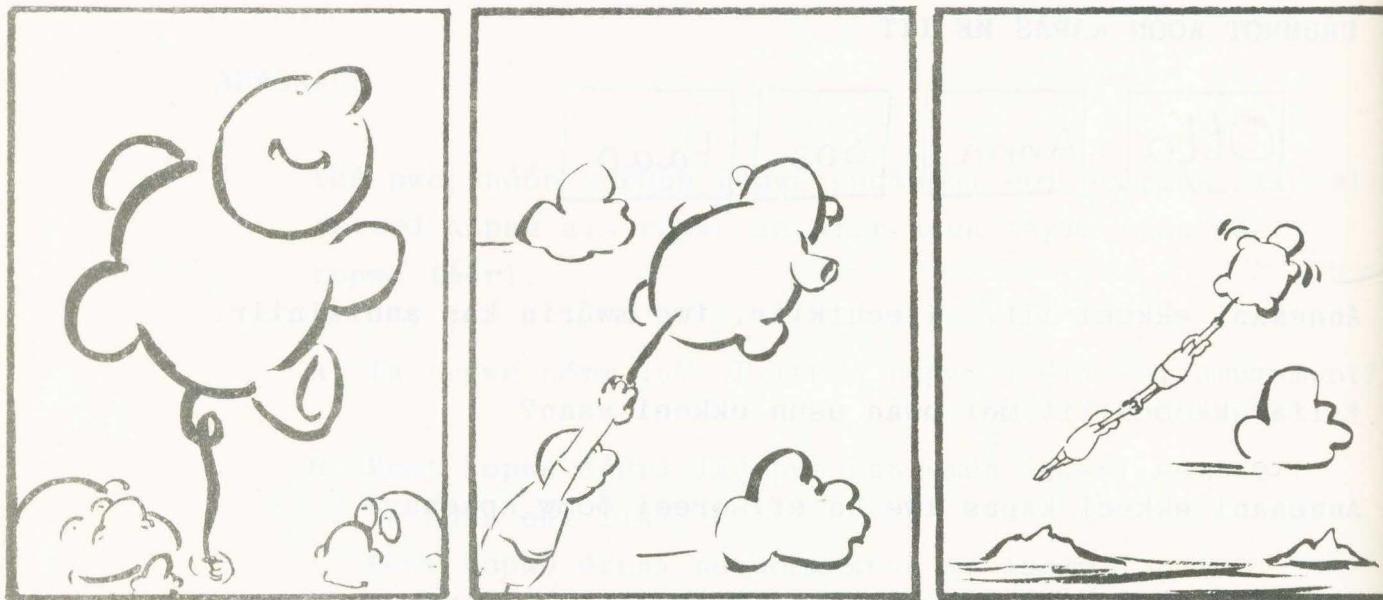
Apworaus wóón ekkóóch kapas mei pwan usun ekkeei asan.

Kapas kiich mei anniwini iwe aa pwan féérietá eew kapas.

Fééri

1. Makkeei ekkóóch kapas mei usun Otto, Anna, Sos, me Paap.
2. Makkeei ekkóóch kapas mei usun chukó, raaw, waa, me Simion.
3. Eppi ngeni chienomw kewe óómw na word list.
4. Apasa ngeniir óómw kana kapas ke makkeetiw nge iir repwe apasa efisoreer kewe.

Katon ekkeei nioos (cartoons).

*Ifa iten ekkeei aramas nón ekkeei cartoons?

*Meeta emén me emén neeiir e kan saani epwe fééri?

*Mei wor aramas mei usun atekkeei ke sineei?

*Ifa iteer?

Apworaus

Apworausa ié ke kan saani reen aan atakirikir?

Meet ke saani me reen aan atakirikir?

Fééri

A. Fééri eew class cartoon iwe kaa appachaatá nón óómw we ruumwen sukuun. Ikkeei meet kopwe fééri.

1. Emén me emén ekkewe chóón sukuun epwe waato ekkewe cartoons e saani. Iir mei toongeni kút me nón Newspapers iká Comic books.
2. Appachaatá ekkewe nioos (cartoons) wóón eché taropwe mei nangattam.
3. Pacheetá nón ewe ruumwmwen sukuun iká fen fééri eew kachito (TV).

KAPAS KIICH MEI TOONGENI-FÉÉRI IKÁ PWOMWONI (VERBS)

Anneanni ekkeei sentences. Iwe, kopwe pénúweni ekkeei kapas ais.

Ewe áát aa sá.

Mieko aa takir reen ewe mwáán.

Ben aa mak taropwe.

Noimis aa kechiw me nón ewe sáát.

Eei imwen sukuun aa turutiw ósun.

* Ifaan ekkewe predicates me nón ekkeei sentences?

* Menni kapas een mei toongeni pwomweni me nón ekkeei sentences?

Ekkewe kapas kaa toongeni pwomweni raa iteni verbs. Apasa ekkewe verbs nón ekkeei sentences asan.

Apworaus

Ekkewe kapas ese wor nain faan ina ekkewe subjects. Meeta predicate? Meeta verbs? Katon ekkeei sentences faan iwe kaa apworaus wóón eew me eew ekkewe kinikin nón sentence.

1. Ewe aat aa teeta woon ewe iimw.
2. Ewe nengngin aa nisso non ewe ruumw.
3. Eei maan aa anaano ekkeei pwuna.
4. Sachie aa supwuri ewe machchang.
5. Koro aa tuuno non ewe saat.
6. Ratao aa moneei ewe piik.

Apasa

Sopweeno ekkeei sentences. Sotuni nee neunew chommong/sokkopatin verbs mei tuufich woón ekkena nain.

1. Pwii we aa _____ ngeni ei.
2. Ewe nengngin aa _____ efew okasi.
3. Sakson aa _____ emén kattu.
4. Sioda aa _____ nuukan.
5. Antinisi aa _____ mékurran.

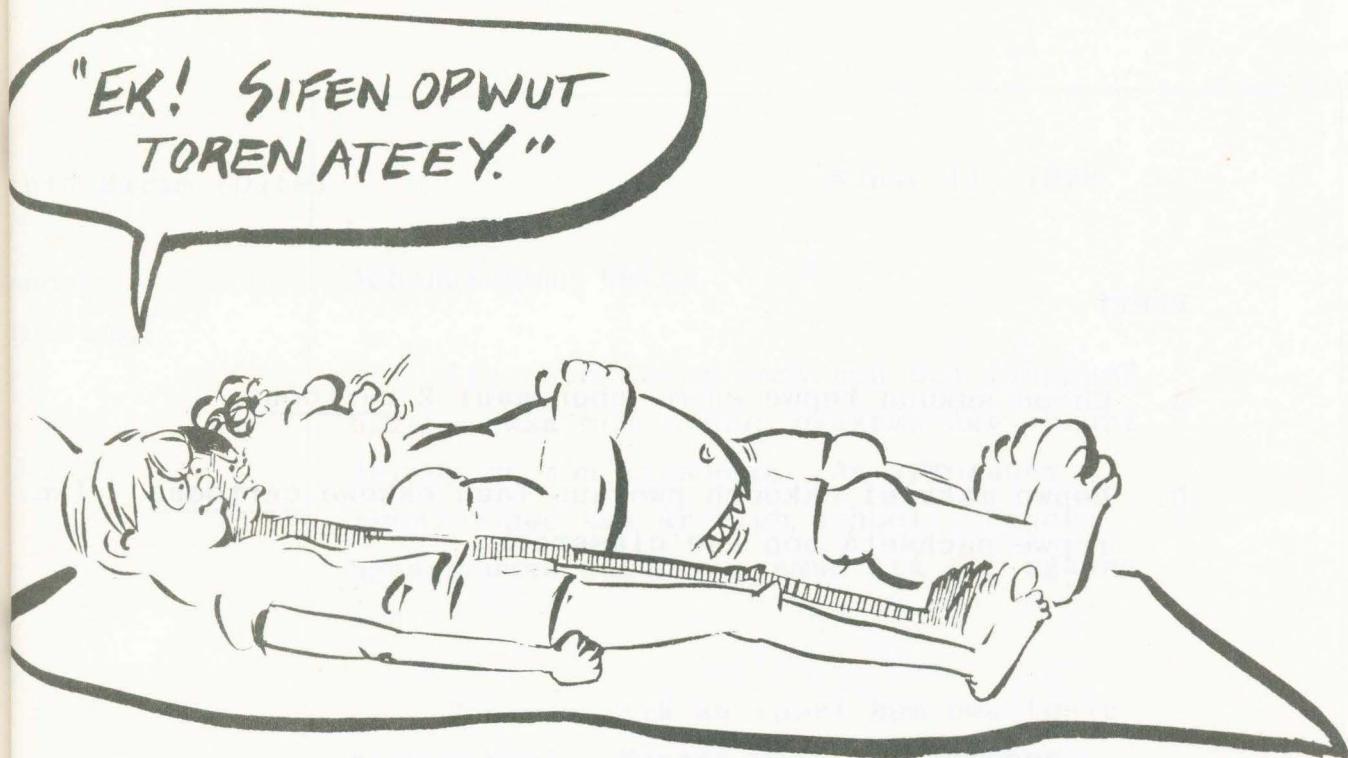
Makkeei

Makkeei ekkeei sentences faan non noumw taropwe. Erieno efoch nain faan ekkewe verbs.

1. Upwe kuku ewe iika.
2. Raa kitir ekkewe aat.
3. Susumu aa teei aan we rawsis..
4. Masaoo aa toonong non aan we ruumw.
5. Ken aa katon ewe kachito.
6. Peggy aa tininong neein ewe fetin.
7. Chiko aa kuna emén sisaata.
8. Karmin aa samwaaw.
9. Kunio aa peku pecheen.
10. Sachie aa chepeti ewe pwoor.

FÉÉR NIOOS (CARTOONS)

Katon eei cartoon faan. Anneaani ena mak asan eei nioos.

Een mei toongeni chungaani? Attona sefaáni eei nioos asan.
Iwe, kopwe pénúweni ekkeei kapas ais faan.

- * Ekkóóch meet ekkeei nón eei nioos?
- * Meeta mei atakirikir me nón eei nioos?

Apworaus

Meet sòkkun cartoon kopwe chungaani ika' pwe mei wor mettooch
e fis nòn ekkeei neeni?

1. Nón eew sitoowa
2. Nón eew atake
3. Nón kassooro
4. Nón saat (attaw)

Fééri

- A. Choón sukuun repwe en me chungaani 2 cartoons.
- B. Repwe makkeei ekkooch pworaus faan ekkewe cartoons. Iwe, repwe pacheetá nón ewe classroom.

Pwinin Maram (Date)

Sunae 11, 1978

Kapwong
(Greeting)

Achengicheng Raisi,

Ifa usun pworausomw nón eei fansoun?
Ngaang uwaa men fókkun pwaapwa áay churi
Reichy me nón kassooro. Aa apworausa
ngeniei pwe kaa ár high school. Ennet
ngaang uwaa anean pwe amwo itá fen ngaang
een.

Inisin ewe
taropwe
(Body)

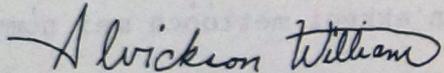
Nón een wiik aa toori kem ewe tesin
high school. Ngaang uwaa fen mwochen
angeei chék me iei atun pwe úpwe fen
ngaseseni. Nón Ammónen een wiik mei
wor áám pikinik awanawan mwiich. Ngaang
úpwe osukosuk nón ena atun pwe úpwe kamé
mwéngéén áám eei pikinik.

Ina úpwe pwan esine-ngonuk pworausan
eei tes ika' iaa wees me angeei. Iwe,
sipwaapw pwan chufengen nón ekkaan ráán
mwach. Kone nómw.

Kesipeno' (Closing)

Pwiimw ngawan,

Sain (Signature)

Aan ewe Alvickson William
 chóón mak Box 125
 (Address) Moen, Truk E.C. Is.

135

Aan ewe Iosinory Raisi
 epwe angeei Box 100
 (Address) Kolonia, Ponape E.C. Is.

- * Ifa itan ekkewe 5 kinikinin nón taropwe (letter)?
- * Ia sikan komaani ia me nón ekkeei faan?
  - a. Pwinin maram (Date)
  - b. Kapwong (Greeting)
  - c. Kesipeno' (Closing)
- * Meeta eew me eew ekkewe 5 kinikinin nón taropwe (letter) e aiti ngonuk?
- * Menni neein ekkewe address woon eei fuuto aan Alvickson?
- * Nge menni neeiir aan Iosinory?

Apworaus

Ika pwe itá een Iosinory, apworausa meet kopwe f'ééri/apasa reen ekkeei mettooch mei nómw faan?

1. Meet kopwe makkeei usun?
2. Meet kopwe makkeei me nón eew me eew ekkewe 5 kinikin nón taropwe (letter)?

Feéri

- A. Makkeei eché noumw taropwe ngeni emén óómw frent. Ekieki epwe ifa makken nükún óómw na fuuto.
- B. Ngeni chienomw kewe repwe chéki makkeeomw na taropwe iká mei fiti pwúngún makken letters. Repwe cheki itechikin kapas, koma, pírioch, me kapiten reen óómw néunéw.
- C. Repwe pwan chéki makken nükún óómw we fuuto.
- D. Apachaata noumw na letter nón ewe ruumwmwen sukuun.

LIBRARY USE
ONLY